

4K (AŠ KURIU, AŠ KEIČIU, AŠ SU KITAIŠ, AŠ KITIEMS) MODELIO APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. 4K (aš kuriu, aš keičiu, aš su kitais, aš kitiems) modelio aprašas (toliau – Aprašas) apibrėžia 4K (aš kuriu, aš keičiu, aš su kitais, aš kitiems) modelio (toliau – 4K modelis) tikslą, paskirtį, įgyvendinimo principus, turinio sritis, organizavimą ir įgyvendinimą, mokinių pasiekimų vertinimą.

2. 4K modelio įgyvendinimo kontekstas:

2.1. Geros mokyklos koncepcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308 „Dėl Geros mokyklos koncepcijos patvirtinimo“ (toliau - Geros mokyklos koncepcija), apibrėžti pagrindiniai ir pageidaujami mokyklos veiklos rezultatai – mokinių asmenybės branda, individualias galimybes atitinkantys mokymo(si) pasiekimai ir nuolatinė mokymo(si) pažanga – harmoningai dera su 4K modelio nuostatomis įprasinti ugdymąsi per praktines mokinių patirtis, asmeninės atsakomybės už savo mokymo(si) rezultatus stiprinimą, visapusiškos asmenybės ugdymą. Geros mokyklos koncepcijoje taip pat akcentuojama ir saviraiškaus dalyvavimo mokyklos gyvenime svarba ir prasmė, kurios yra tokios pat svarbios asmenybės augimui kaip ir formalusis ugdymas. Geros mokyklos koncepcijoje gyvenimas ir ugdymas susilieja persipinant veikloms, todėl 4K modelis akcentuoja ir įtvirtina mokinių pasiekimų įgytų neformalioju ir savišvietos būdais svarbą ir juos pripažįsta. Tai naujas ir svarbus žingsnis sudarant prielaidas visapusiškam, prasmingam asmenybės ugdymui, skatinant mokinius mokytis ir ugdytis asmeninę atsakomybę už savo mokymosi rezultatus.

2.2. 4K modelio veiklos padeda ugdytis Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiose programose, patvirtintose Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 „Dėl Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“, Vidurinio ugdymo bendrosiose programose, patvirtintose Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-269 „Dėl Vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“, (toliau – Bendrosios programos) numatytas kompetencijas ir gali papildyti, bet nedubliuoti dalykų turinį. Mokytojai gali padėti mokiniams atrasti naujai mokymosi prasmę, taikant įgytas žinias ir gebėjimus praktiškai ir sudarant galimybes pažvelgti į dalykus iš įvairių perspektyvų, ypatingai pritaikant, išplečiant ir aktualizuojant įgytas žinias gyvenimiškose situacijose.

3. Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS 4K MODELIO TIKSLAS, PASKIRTIS IR ĮGYVENDINIMO PRINCIPAI

4. 4K modelio tikslas – skatinti mokinių saviraiškiu dalyvavimu ir refleksija pagrįsta nuoseklią ir tęstinę mokymosi veikiant veiklų seką, kurios tikslas padėti mokiniams saviugdod būdu siekti asmeninio tobulėjimo, ugdytis gebėjimus prisiimti atsakomybę už savo mokymosi rezultatus, pripažinti įvairiais būdais įgytas kompetencijas.

5. 4K modelio paskirtis:

5.1. sudaryti sąlygas visapusiškai mokinio asmenybės brandai bei individualumui skleisti;

5.2. ugdyti gebėjimą planuoti savo ugdymosi rezultatus;

5.3. įsivertinti ir reflektuoti veiklų procesą ir pažangą.

6. 4K modelio įgyvendinimo principai:

6.1. savarankiškumas: mokinys 4K modelio įgyvendinimo būdą renkasi pats. Siekiama, kad mokinys, įgyvendindamas mokymosi modelį, imtųsi asmeninės iniciatyvos ir atsakomybės už savo veiklą, rezultatus, o mokykla sudarytų galimybę konsultuotis klausimais, susijusiais su 4K modelio įgyvendinimu;

6.2. integralumas: 4K modelis įgyvendinamas susiejant, aktualizuojant ugdymo tikslus ir bendrųjų programų nuostatas, neformaliojo vaikų švietimo, savišvietos siekius, derinat mokymosi formas, metodus, veiklos būdus, priemones;

6.3. veiklų įvairovė: mokykla sudaro sąlygas mokiniams rinktis įvairias veiklas, atliepiančias modelio siekius;

6.4. prasmingumas: 4K modelis padeda mokiniams atrasti jiems asmeniškai prasmingą veiklą bei skatina juos orientuotis į ne tik į rezultatą, bet ir į patį veiklos procesą, skatina mokytis iš savo klaidų ir pasiekimų bei reflektuoti apie įvairių patirčių naudą.

III SKYRIUS 4K MODELIO TURINIO SRITYS

7. 4K modelio turinį sudaro keturios sritys, kurios integraliai susiję tarpusavyje:

7.1. aš kuriu: šios srities veikla pagrįsta naujovių, originalumo raiška. Tai naujų idėjų kėlimas ir įgyvendinimas, skatinimas mąstyti savarankiškai, nestereotipiškai, orientuotis nestandartinėse situacijose, tyrinėti aplinką ir spręsti problemas susijusias su kultūros, technologijų ar kitose visuomenės gyvenimo srityse;

7.2. aš keičiu(osi): šios srities veikla pagrįsta mokinio transformacinės lyderystės raiška. Tai asmeninė iniciatyva, atsakomybė ir saviugda savarankiškai siekiant teigiamų pokyčių aplinkoje (savo mokyklos, vietos bendruomenėje), įsitraukimas ir kitų įtraukimas, motyvavimas veikti savo pavyzdžiu, spręsti mokyklos ir vietos bendruomenės problemas, veiklų reflektavimas ir pokyčių analizė. Svarbu, kad bendruomenės gyvenimas būtų tinkamas pavyzdys mokiniams ugdytis lyderystės gebėjimus mokantis, įgyvendinant projektus, kitas praktines veiklas komandoje, telkiant kitus mokinius, bendruomenę prasmingoms socialinėms, pilietinėms veikloms;

7.3. aš su kitais: šios srities veikla pagrįsta bendradarbiavimo įgūdžių ugdymu(si). Tai socialinių ryšių ir tinklų kūrimu pagrįsta veikla, siekiant plėsti socialinį sąmoningumą, mokytis geriau pažinti kitus, ugdyti bendravimo (tarpasmeninių santykių) įgūdžius, drauge siekiant asmeninio ugdymosi tikslų. Siektina, kad mokiniai ugdytųsi gebėjimą viešai išsakyti, argumentuoti savo nuomonę ir siūlymus, ieškotų efektyviausių interesų konfliktų sprendimo būdų, gebėtų atlikti įvairius socialinius vaidmenis, atliekant užduotis grupėje, besiremiami demokratinio bendrabūvio principais. Tokių veiklų pavyzdžiais laikytinos veiklos savivaldoje, organizuojant ir įgyvendinant projektus, komandinius sporto ir kitus renginius mokykloje bei už jos ribų;

7.4 aš kitiems: šios srities veikla pagrįsta visuomenei naudinga, kuri orientuota į atsakingą, asmeninę iniciatyvą pagrįstą mokyklai, bendruomenei, šaliai naudingą veiklą. Tai gali būti savanorystė, pilietinis dalyvavimas priimant ir įgyvendinant sprendimus mokyklos, vietos bendruomenės, savivaldos ar aukštesniu lygmeniu. Skatintinas mokinių savanoriškas dalyvavimas organizacijose teikiančiose pagalbą žmonėms, gyvūnams, puoselėjant ir kuriant savo gyvenamąją aplinką ar veiklos kitose savanoriškose, jaunimo organizacijose.

IV SKYRIUS 4K MODELIO ORGANIZAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

8. 4K modelio veikla (individuali arba grupinė veikla, įgyvendinama pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo pakopose, mokiniui išsikelian ir įgyvendinant asmeninius ugdymosi tikslus, o grupėse – numatant kiekvieno nario indėlį ir atsakomybę) vyksta šiuo ciklu: pasirenkama idėja, atitinkanti asmeninio ugdymosi tikslą, rengiamas planas idėjai įgyvendinti per keturias 4K modelio turinio sritis (toliau – plano veiklos), plano veiklos įgyvendinamos ir pristatomos, atliekama mokinio refleksija, plano veiklos rezultatai fiksuojami kompetencijų applanke ir įskaitomi. Mokiniai planuoja savo veiklas padedami mokykloje paskirto asmens, atsakingo už mokinių, dalyvaujančių 4K modelio veiklose konsultavimą, 4K modelio veiklų organizavimą (toliau - 4K modelio koordinatorius) ir paskirsto laiką taip, kad kiekviena 4K modelio sritis būtų išbandyta.

9. 4K modelį sudaro ugdomieji pokalbiai, mokinio refleksija ir 4K modelio veiklos. Mokinio refleksija yra esminė mokymosi iš savo patirties dalis, kuri sudaro prielaidą ugdytis asmens sąmoningumą. Refleksija

padeda mokiniui įprasinti 4K modelio veiklų vertę, išsikeliant tikslus, apmąstant savo patirtis, gebėjimus, stiprybes, mokantis iš padarytų klaidų, ir numatant tolesnes asmeninio augimo ir tobulėjimo sritis.

10. Ugdomieji pokalbiai ir mokinio refleksija yra įtraukiamos į pamokų tvarkaraštį, jiems skiriama iki 10 valandų (pamokų) per mokslo metus. Šios valandos įskaitomos į mokinio krūvį. Per pusmetį turi būti numatyti ne mažiau nei du ugdomieji pokalbiai. Pirmas pokalbis vyksta prieš pradėdant veiklas – renkantis idėją ir numatant ugdymosi tikslą, antras pokalbis vyksta pusmečio pabaigoje – pristatant veiklos rezultatus. Šie pokalbiai gali būti individualūs arba grupėse. Jeigu mokiniui kyla sunkumų, ar klausimų, jis per visus einamuosius metus gali pagal poreikį konsultuotis su 4K modelio koordinatoriumi.

11. 4K modelio veikloms, jų įgyvendinimui skirtos valandos neįskaitomos į mokinio krūvį, jos atliekamos per neformalųjį ugdymą, savišvietą, už mokyklos ribų. 4K modelio veikla gali būti įgyvendinama įvairiais būdais, pavyzdžiui per savišvietą, pilietines iniciatyvas, dalyvavimą neformaliojo vaikų švietimo, nevyriausybinų organizacijų ar savanoriškose veiklose. Svarbu, kad mokinys pasirinkęs 4K modelio veiklą turėtų galimybę ne tik remtis savo turima patirtimi ir kompetencijomis, bet ir pats mokytusi savarankiškai ieškoti atsakymų į rūpimus klausimus, prisiimti atsakomybę už savo veiklas ir reflektuoti.

12. Skirtingo amžiaus mokiniams numatomas skirtingas valandų skaičius. Mokantis pagal:

12.1. pradinio ugdymo programą ugdomiesiems pokalbiams ir refleksijai skiriama iki 10 valandų (pamokų) per mokslo metus. 4K modelio veikloms rekomenduojama skirti ne mažiau kaip 20 valandų per vienerius mokslo metus, iš jų skiriant ne mažiau kaip po 5 valandas kiekvienai 4K modelio veiklos sričiai. Šioje pakopoje mokiniai mokosi suprasti 4K modelio tikslus ir principus, naudą asmeninio mokymosi sėkmei bei mokosi individualiai arba grupėje (klasėje) planuoti su 4K modelio koordinatoriumi, prisiimti atsakomybę ir reflektuoti;

12.2. pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas ugdomiesiems pokalbiams ir refleksijai skiriama iki 10 valandų (pamokų) per mokslo metus. 4K modelio veikloms rekomenduojama skirti ne mažiau kaip 60 valandų vieneriems mokslo metams, skiriant ne mažiau kaip po 10 valandų kiekvienai sričiai:

12.2.1. mokiniai, besimokantys pagal pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį, giliau susipažįsta su 4K modeliu, aiškinasi jo turinio sritis, analizuoja savo asmeninio mokymosi poreikį savo galimybių ribose ir 4K modelio koordinatoriaus bei dalyko mokytojų pagalba mokosi planuoti, įgyvendinti ir reflektuoti savo asmeninio mokymosi veiklas bei jas fiksuoti kompetencijų aplanke;

12.2.2. mokiniai, besimokantys pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį ir vidurinio ugdymo programą, savarankiškai pasirenka 4K modelio veiklas ir jas planuoja, įgyvendina ir apmąsto, pateikia įrodymus ir atsiskaito 4K modelio koordinatoriui. Svarbu, kad paskirtas 4K modelio koordinatorius kartu su mokiniu aptartų jo pasirinkimą, padėtų išgryninti veiklų turinį ir kontekstą bei reikalui esant padėtų mokiniui spręsti kylančias problemas, įgyvendinant veiklas bei stiprintų gebėjimą reflektuoti savo pažangą pasirinktoje 4K modelio turinio srityje.

V SKYRIUS

4K MODELIO ATSAKOMYBĖS IR MOKINIŲ PASIEKIMŲ VERTINIMAS

13. Mokinys:

13.1. pagal savo poreikius planuoja savo 4K modelio veiklas ir informuoja 4K modelio koordinatorių apie savo pasirinkimą;

13.2. aptaria su 4K modelio koordinatoriumi savo pasirinktas veiklas pagal 4K modelio turinio sritis, išsikeltus tikslus ir apgalvojęs įgūdžius kuriuos norėtų patobulinti;

13.3. savarankiškai vykdo numatytas 4K modelio veiklas pagal numatytą planą;

13.4. gali konsultuotis su 4K modelio koordinatoriumi mokyklos nustatytu laiku;

13.5. esant poreikiui, suderinus su 4K modelio koordinatoriumi, mokinys gali konsultuotis su pasirinktais švietimo teikėjais;

13.6. apibendrina ir reflektuoja apie savo veiklos pažangą, įsivertina ar pasiekė išsikeltus tikslus, fiksuoja savo patirtį kompetencijų aplanke – 4K modelio veiklos įrodymų (kūrinių, įrašų, nuotraukų, atsiliiepimų, rekomendacijų ir kt.) rinkinyje, kuris patvirtina mokinio dalyvavimą 4K modelio veikloje ir fiksuoja jos rezultatus bei asmeninio ugdymosi pasiekimų įsivertinimą. Refleksijos metu mokinys gali į(si)vardinti, kurią bendrojo ugdymo programos kompetenciją tobulina;

13.7. vykdo refleksiją su 4K modelio koordinatoriaus pagalba, dalinasi savo veiklos pavyzdžiais, įsivertina ar pasiekė išsikeltus tikslus, atsiskaito 4K modelio koordinatoriui, gauna grįžtamąjį ryšį bei patvirtinimą, kad pasirinktos veiklos yra įskaitytos;

13.8. negavus 4K modelio koordinatoriaus patvirtinimo apie tinkamai pasirinktas, atliktas bei įsivertintas veiklas, mokinys papildo, patikslina ataskaitą/refleksiją, esant reikalui iš naujo keliasi tikslus ir vykdo pasirinktas veiklas.

14. 4K modelio koordinatorius:

14.1. padeda mokiniams išsiaiškinti jų mokymosi poreikius, motyvaciją, bei teikia rekomendacijas, padedančias pasirinkti ir suplanuoti 4K modelio veiklą, nustato 4K modelio veiklos atlikimo tikslus ir tvarką;

14.2. informuoja mokinius apie galimus 4K modelio veiklų įgyvendinimo partnerius bei sudaro rekomendacinį 4K modelio veiklų vykdymo vietų sąrašą, padeda mokiniams pasirinkti jiems aktualias veiklas;

14.3. teikia siūlymus suinteresuotosioms pusėms dėl 4K modelio įgyvendinimo tobulinimo;

14.4. teikia grįžtamąjį ryšį mokiniams apie jų 4K veiklose įgyvendinimo metu įgytas kompetencijas ir jas vertina;

14.5. ugdymo laikotarpio pabaigoje apibendrina ir vertina mokinio įvykdytas 4K modelio veiklas ir refleksiją, vertinimo rezultatas fiksuojamas įrašu „įskaityta“ („įsk“) arba „neįskaityta“ („neįsk“) nurodant 4K modelio veiklų įgyvendinimui panaudotas valandų skaičius. Mokiniais, negavusiems įskaityto 4K modelio veiklos įvertinimo, skiria daugiau laiko išsikelti naujus ar patikslinti išsikeltus tikslus ir juos pasiekti. Rekomenduojama vertinimą pagrįsti Kompetencijų ir vaiko raidos aprašais, kurie pateikiami adresu <https://www.mokykla2030.lt/kompetenciju-ir-vaiko-raidos-aprasai/>;

14.6. mokinių ugdomuosius pokalbius ir refleksijas fiksuoja ir tvarko dienyuose (pildo turinį ir lankomumą, fiksuoja 4K modelio veiklų valandas).

15. 4K veiklos mentorius (fizinis asmuo, kuris padeda mokiniui įgyvendinti pasirinktą 4K modelio veiklą):

15.1. gali konsultuoti ir padėti mokiniui atlikti numatytas 4K modelio veiklas, pasiekti užsibrėžtus tikslus bei vykdyti refleksiją;

15.2. sudaro sąlygas mokiniui įgyvendinti 4K modelio veiklas savo organizacijoje: esant poreikiui suteikia patalpas, reikalingas priemones, pasitelkia kitus darbuotojus, skiria laiką veiklų įgyvendinimui ir kt.;

15.3. gali teikti grįžtamąjį ryšį mokiniui, mokyklai, mokinio tėvams (globėjams ir rūpintojams) apie mokinio kompetencijų tobulinimą;

15.4. vykdyti 4K veiklai mentorius nėra privalomas.

16. Mokyklos administracija:

16.1. skiria 4K modelio įgyvendinimui organizuoti ir prižiūrėti 4K modelio koordinatorių(ius);

16.2. koordinuoja mokyklos, 4K koordinatoriaus ir 4K veiklos mentoriaus, mokinio bei jo tėvų (globėjų ir rūpintojų) bendradarbiavimą.

PROJEKTAS